

“ Təsdiq edirəm”
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən

 dos.Zaur Məmmədov

“ 12 ” 09 2025 ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050706- “Meşəçilik”

Fakültə: “Aqrar və mühəndislik”

Kafedra: “İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə”

1.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: “Meşə təsərrüfatının iqtisadiyyatı, təşkili və idarəedilməsi”

Fənn proqramı: Kafedranın 12 sentyabr 01 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Fənn haqqında məlumat:

Kodu: İPF-B 20

Tədris ili: IV(2025-2026) Semestr:VII

Tədris yükü:Ümumi 120 saat,Auditoriya yükü Cəmi: 45 saat- (30 s. mühazirə, 15 s. məşğələ)

AKTS üzrə kredit: 4

Auditoriya :

II. Müəllim haqqında məlumat:

Fənni tədris edən müəllimin adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı:

b\m Axundov Firdovsi Allahverdi oğlu

Məsləhət günləri və saatları: II gün saat 1400-1600

E-mail ünvanı:- fir.axundov@gmail.com

Kafedranın hüquqi ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodiki materiallar:

Əsas

- 1.”Azərbaycan Respublikasının Meşə Məcəlləsi “ 30 dekabr 1997-ci il
- 2.”Azərbaycan meşələrinin davamlı idarə edilməsinin əsasları” Dərslik A. Dolxanov, L.Dadaşova, A. Qarayev, Bakı, 2012.
- 3.” Təbiətdən istifadənin iqtisadi və ekoloji əsasları” Ş.Göyçaylı,T.İsmayılov. Bakı 2009
4. “Təbiətdən istifadənin iqtisadiyyatı” Dərs vəsaiti. R. Cəfərova – 2014

Əlavə

- 5.“Aqrar islahatların əsasları” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 1995.
- 6.“Torpaq islahatı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 1996.
- 7.“Böyük İqtisadi Ensiklopediya”. I – VII cildlər, Bakı, 2012.
8. "Azərbaycan Respublikasında ekoloji cəhətdən dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Proqram" Bakı şəhəri, 18 fevral 2003-cü il, № 1152

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Yaşıllaşdırma və park təsərrüfatı" "Meşə tipologiyası" kimi fənlərin tədrisi zəruridir.

V.Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Əməyin mühafizəsi" və "Meşə quruluşu" fənlərinin tədrisinə ehtiyac vardır.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Bu fənn iqtisad və meşəçilik yönümlü mütəxəssislərə, meşə təsərrüfatının iqtisadiyyatı,təşkili və idarəedilməsi haqqında ətraflı məlumat verir. Fənnin tədrisi meşə sərvətlərindən səmərəli istifadə etmək , meşələrin quruluşu və inkişaf dinamikası, meşə ekologiyası, meşənin təbii inkişaf qanunauyğunluqları , meşənin insan həyatının və fəaliyyətinin inkişafına təsiri barədə müasir elmi və praktik biliklərə yiyələnmək üçün arzuolunan imkanlar yaradır.

Tələbələrə meşələrin ekoloji,iqtisadi və sosial aspektdə davamlı idarə edilməsi , meşələrin istifadəsinin hüquqi əsasları, meşə ehtiyatlarının fasiləsiz və səmərəli istifadəsi, meşələrin uzunmüddətli perspektivdə qorunub saxlanması, ictimaiyyətin meşələrin davamlı idarə edilməsində iştirakı, milli-mənəvi dəyərlərin qorunması, meşə ehtiyatlarından və rekreasiya imkanlarından istifadə imkanları, meşələrin davamlı idarə edilməsinə dair milli proqram konsepsiyasını, bu sahədə müasir beynəlxalq təcrübə barədə nəzəri və praktik bilikləri izah etməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində , 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B

3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim planı: Mühazirə 30 saat, məşğələ 15 saat, Cəmi 45 saat

№	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Mühazirə		Seminar	
		Saat	Tarix	Saat	Tarix
1	2	3	4	5	6
1	Mövzu 1: Meşə təsərrüfatı iqtisadiyyatının nəzəri əsasları, predmeti və öyrənilmə metodları 1. Meşə təsərrüfatının. iqtisadiyyatının mahiyyəti 2. Meşə təsərrüfatı iqtisadiyyatının nəzəri əsasları, fənn haqqında anlayış 3. Fənnin predmeti və öyrənilmə metodları 4. Meşə təsərrüfatı iqtisadiyyatının fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi Mənbə: (1,2,3)	2		1	
1	Mövzu 2: Meşə təsərrüfatının iqtisadi subyektləri: vəzifə və öhdəliklər 1. Meşəçilik sferasında iqtisadi subyektlərin mahiyyəti və vəzifələri 2. Meşə münasibətlərinin obyektləri, meşə fondu, meşə fondunun torpaqları və sahələri 3. Meşə fonduna daxil olmayan yaşıllıqlar 4. Meşə münasibətlərinin subyektləri, meşə istifadəçiləri 5. Qoruqlar, milli parklar və yasaqlıqların sosial-iqtisadi əhəmiyyəti Mənbə: (1,2,4)	2		1	
3	Mövzu 3: Meşə təsərrüfatı iqtisadiyyatını formalaşdıran təbii resurslar 1. Təbii resurslardan istifadə edilməsinin perspektivliliyi 2. Torpaq resurslarından səmərəli istifadə və onların mühafizəsi 3. Mineral resurslar və onlardan səmərəli istifadə 4. Təbii su sərvətlərindən səmərəli istifadə və mühafizə tədbirləri Mənbə: (2,3,4)	2		1	
4	Mövzu 4: Meşə təsərrüfatının əsas istehsal sahələri və onların inkişaf istiqamətləri 1. Meşələrin xammal və material ehtiyatlarından səmərəli istifadə 2. Meşə təsərrüfatında əsas istehsal sahələrinin istiqamətləri 3. Ağac emalı və mebel sənayesi 4. Tikinti materialları, sellüloz, kağız, süni lif, spirt, boya və s. istehsal sahələrinin inkişaf etdirilməsi 5. Meşələrdən yabanı meyvələrin, dərman bitkilərinin tədarükü və	2		1	

	istehsalı. <i>Mənbə:(2,3,4)</i>				
5	Mövzu 5: Meşə qanunvericiliyi və bununla bağlı tənzimlənən münasibətlər 1.Meşədən istifadənin qanunvericilik üzrə təminatı. 2. Meşə məcəlləsi: məqsəd və vəzifələr 3. Meşədən istifadənin hüquqi əsasları və əhalinin "meşə hüquqları 4. Meşə qırmaları və qanunsuz meşə qırmalarına nəzarət və məsuliyyət. <i>Mənbə:(1,2,3)</i>	2		1	
6	Mövzu 6: Meşə fondundan istifadə, onun mühafizəsi, qorunması və meşələrin bərpası sahəsində dövlət idarəetməsi 1.Meşə fondundan istifadə, onun mühafizəsi, qorunması 2.Meşələrin bərpası sahəsində dövlət idarəetməsi və onun əsas prinsipləri 3.Meşə təsərrüfatının təşkilinə qoyulan əsas tələblər 4.Meşə fondunun meşə qrupuna və qoruyucu kateqoriyalara aid edilməsi <i>Mənbə:(1,2,3,5,8)</i>	2		1	
7	Mövzu 7: Meşə fondu sahələrindən elmi-tədqiqat, turizm və idman məqsədləri üçün istifadə 1.Meşə fondu sahələrindən istifadə ilə bağlı qanunvericilik 2.Meşə fondu sahələrindən elmi-tədqiqat, mədəni-sağlamlaşdırma və ovçuluq təsərrüfatının ehtiyacları üçün istifadə qaydaları 3 Meşə fondu ərazisində turizm və istirahət mərkəzlərinin fəaliyyəti ilə bağlı qaydalar <i>Mənbə:(1,2,3,8)</i>	2		1	
8	Mövzu 8: Meşə fondunun dövlət uçotu 1. Meşə fondunun dövlət uçotunun məqsəd və istiqamətləri 2 Meşə təsərrüfatında.dövlət meşə kadastrı 3. Meşələrin monitorinqi və onun aparılma qaydası <i>Mənbə:(1,2,4)</i>	2		1	
9	Mövzu 9 Meşələrin davamlı idarə edilməsinin inkişaf istiqamətləri 1.Meşə ehtiyatlarından istifadə və meşə plantasiyaları 2.Meşələrin idarə edilməsinin ekoloji və sosial problemləri 3.Azərbaycanda meşəçiliyin inkişafı və meşələrinin müasir ekoloji vəziyyəti <i>Mənbə:(1,2)</i>	2		1	
10	Mövzu 10: Meşə təsərrüfatının istehsal amilləri				

	1. Meşə təsərrüfatının əsas fondları, onların təsnifatı və struktur xüsusiyyətləri 2. Meşə təsərrüfatının döviyyə vəsaitləri və struktur xüsusiyyətləri 3. Meşə təsərrüfatında əmək və əmək haqqı 4. Meşə təsərrüfatında xərclərin iqtisadi təbiəti Mənbə: (1,2,5)	2		1	
11	Mövzu: 11 Meşələrin flora və faunası , meşə ekosisteminə biomüxtəlifliyin qorunması 1. Meşənin florası – meşə bitkilərinin ekologiyası, floranın bioloji müxtəlifliyi, nadir və endemik bitkilərin qorunması, 2. Meşənin faunası – meşə heyvanlarının ekologiyası və həyat tərz, 3. Meşə biomüxtəlifliyinin qorunması və tükənməsinin qarşısının alınması üçün həyata keçirilən tədbirlər Mənbə: (1,2,3,5)	2		1	
12	Mövzu 12. Meşə resurslarının qiymətləndirilməsi 1. Meşə resurslarının iqtisadi və ekoloji qiymətləndirilməsinin mahiyyəti 2. Meşə resurslarının qiymətləndirilməsinin elmi və praktiki əhəmiyyəti Mənbə: (1,2,3)	2		1	
13	Mövzu: 13 Meşə təsərrüfatını idarə edən orqanlar 1. Meşə təsərrüfatında idarəetməni təmin edən mərkəzi və yerli orqanlar 2. İdarəetmə orqanlarının qanunvericiliklə müəyyən edilən səlahiyyətləri və vəzifələri 3. Meşə təsərrüfatının idarə edilməsində ictimaiyyətin və QHT-lərin rolu Mənbə: (1,2,4)	2		1	
14	Mövzu 14. "Azərbaycan Respublikasında meşələrin bərpa edilməsi və artırılmasına dair Milli Proqram"ın rolu və əhəmiyyəti 1. Milli Proqramın əsas məqsəd və vəzifələri 2. Milli Proqramın həyata keçirilməsi üçün tədbirlər planı 3. Milli Proqramda biomüxtəlifliyin qorunması və meşə ehtiyatlarından səmərəli istifadə istiqamətləri Mənbə: (1,2,3,8)	2		1	
15	Mövzu 15. Meşələrin davamlı idarə edilməsi sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq. 1. Meşələrin davamlı idarə edilməsinin əsas prinsip və qaydaları 2. Meşələrin davamlı idarə edilməsinə aid beynəlxalq sazişlər. 3. Model meşələr, meşə landşaftlarının davamlı idarə edilməsində model meşələr təcrübəsi Mənbə: (1,2,3,4,8)	2		1	
	Cəmi:	30		15	

XI. Fənn üzrə tələblər: Tələbə fənnin öyrənilməsi zamanı təsərrüfat subyektlərinin iqtisadi maraqlarına uyğun qərar qəbul etməyi, nəticələri qiymətləndirməyi, məlumatları müqayisəli şəkildə təhlil etməyi, idarəçiliyin təmin edilməsində həvəsləndirilmə metodlarına diqqət yetirməyi bacarmalıdır:

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Meşə təsərrüfatının inkişafının aktual istiqamət və problemlərini mənimsəyir;
- Meşə təsərrüfatının iqtisadiyyatının mahiyyətini,
- Meşəçilik sferasında iqtisadi subyektlərin vəzifələrini
- Meşə və torpaq resurslarından səmərəli istifadə və onların mühafizəsini,
- Meşələrdən istifadənin qanunvericilik üzrə təminatını,
- Meşə fondunun dövlət uçotunun məqsəd və istiqamətlərini,
- Meşələrin davamlı idarə edilməsinin inkişaf istiqamətlərini,
- Meşələrin flora və faunası, meşə ekosistemində biomüxtəlifliyin qorunmasını,
- Meşə resurslarının qiymətləndirilməsi öyrənir.
- Müstəqil analiz etmə bacarığına yiyələnir;

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları

- 1.Meşə təsərrüfatı iqtisadiyyatının nəzəri əsasları, fənn haqqında anlayışı
- 2.Meşəçilik sferasında iqtisadi subyektlərin mahiyyəti və vəzifələri
- 3.Meşə münasibətlərinin subyektləri, meşə istifadəçiləri
- 4.Qoruqlar, milli parklar və yasaqlıqların sosial-iqtisadi əhəmiyyəti
- 5.Torpaq resurslarından səmərəli istifadə və onların mühafizəsi
- 6.Mineral resurslar və onlardan səmərəli istifadə
- 7.Təbii su sərvətlərindən səmərəli istifadə və mühafizə tədbirləri
8. Meşə təsərrüfatında əsas istehsal sahələrinin istiqamətləri
- 9.Meşələrdən yabarı meyvələrin, dərman bitkilərinin tədarükü və istehsalı.
- 10.Meşə məəcəlləsi: məqsəd və vəzifələr

II Kollokvium sualları

- 1.Meşə fondundan istifadə, onun mühafizəsi, qorunması
- 2.Meşələrin bərpası sahəsində dövlət idarəetməsi və onun əsas prinsipləri
- 3.Meşə təsərrüfatının təşkilinə qoyulan əsas tələblər
- 4.Meşə fondu sahələrindən istifadə ilə bağlı qanunvericilik
- 5.Meşə fondu sahələrindən elmi-tədqiqat, mədəni-sağlamlaşdırma və ovçuluq təsərrüfatının ehtiyacları üçün istifadə qaydaları
- 6.Meşə fondu ərazisində turizm və istirahət mərkəzlərinin fəaliyyəti ilə bağlı qaydalar
- 7.Meşə fondunun dövlət uçotunun məqsəd və istiqamətləri
- 8.Meşə təsərrüfatında dövlət meşə kadastri
- 9.Meşələrin monitorinqi və onun aparılma qaydası
- 10.Meşə ehtiyatlarından istifadə və meşə plantasiyaları

XV. İmtahan sualları:

- 1.Meşə təsərrüfatının. iqtisadiyyatının mahiyyəti
- 2.Meşə təsərrüfatı iqtisadiyyatının nəzəri əsasları, fənn haqqında anlayışı
- 3.Fənnin predmeti və öyrənilmə metodları
4. Meşə təsərrüfatı iqtisadiyyatının fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi
- 5.Meşəçilik sferasında iqtisadi subyektlərin mahiyyəti və vəzifələri
- 6.Meşə münasibətlərinin obyektləri, meşə fondu, meşə fondunun torpaqları və sahələri
- 7.Meşə fonduna daxil olmayan yaşıllıqlar
- 8.Meşə münasibətlərinin subyektləri, meşə istifadəçiləri
- 9.Qoruqlar, milli parklar və yasaqlıqların sosial-iqtisadi əhəmiyyəti
- 10.Təbii resurslardan istifadə edilməsinin perspektivliliyi
- 11.Torpaq resurslarından səmərəli istifadə və onların mühafizəsi
- 12.Mineral resurslar və onlardan səmərəli istifadə
- 13.Təbii su sərvətlərindən səmərəli istifadə və mühafizə tədbirləri
14. Meşələrin xammal və material ehtiyatlarından səmərəli istifadə
15. Meşə təsərrüfatında əsas istehsal sahələrinin istiqamətləri
16. Ağac emalı və mebel sənayesi
- 17.Tikinti materialları, sellüloz, kağız, süni lif, spirt, boya və s. istehsal sahələrinin inkişaf etdirilməsi
- 18.Meşələrdən yabanı meyvələrin, dərman bitkilərinin tədarükü və istehsalı.
- 19.Meşədən istifadənin qanunvericilik üzrə təminatı.
- 20.Meşə məcəlləsi: məqsəd və vəzifələr
- 21.Meşədən istifadənin hüquqi əsasları və əhalinin "meşə hüquqları
- 22.Meşə qırmaları və qanunsuz meşə qırmalarına nəzarət və məsuliyyət.
- 23.Meşə fondundan istifadə, onun mühafizəsi, qorunması
- 24.Meşələrin bərpası sahəsində dövlət idarəetməsi və onun əsas prinsipləri
- 25.Meşə təsərrüfatının təşkilinə qoyulan əsas tələblər
- 26.Meşə fondunun meşə qrupuna və qoruyucu kateqoriyalara aid edilməsi
- 27.Meşə fondu sahələrindən istifadə ilə bağlı qanunvericilik
- 28.Meşə fondu sahələrindən elmi-tədqiqat, mədəni-sağlamlaşdırma və ovçuluq təsərrüfatının ehtiyacları üçün istifadə qaydaları
- 29.Meşə fondu ərazisində turizm və istirahət mərkəzlərinin fəaliyyəti ilə bağlı qaydalar
- 30.Meşə fondunun dövlət uçotunun məqsəd və istiqamətləri
- 31.Meşə təsərrüfatında.dövlət meşə kadastrı
- 32.Meşələrin monitorinqi və onun aparılma qaydası
- 33.Meşə ehtiyatlarından istifadə və meşə plantasiyaları
- 34.Meşələrin idarə edilməsinin ekoloji və sosial problemləri
- 35.Azərbaycanda meşəçiliyin inkişafı və meşələrinin müasir ekoloji vəziyyəti
36. Meşə təsərrüfatının əsas fondları, onların təsnifatı və struktur xüsusiyyətləri
- 37 Meşə təsərrüfatının dövrüyyə vəsaitləri və struktur xüsusiyyətləri
38. Meşə təsərrüfatında əmək və əmək haqqı
39. Meşə təsərrüfatında xərclərin iqtisadi təbiəti
- 40.Meşənin florası – meşə bitkilərinin ekologiyası, floranın bioloji müxtəlifliyi, nadir və endemik bitkilərin qorunması,
- 41.Meşənin faunası – meşə heyvanlarının ekologiyası və həyat tərzı,

- 41.Meşənin faunası – meşə heyvanlarının ekologiyası və həyat tərzı,
- 42.Meşə biomüxtəlifliyının qorunması və tükənməsinin qarşısının alınması üçün həyata keçirilən tədbirlər
- 43.Meşə təsərrüfatında idarəetməni təmin edən mərkəzi və yerli orqanlar
- 44.İdarəetmə orqanlarının qanunvericiliklə müəyyən edilən səlahiyyətləri və vəzifələri
- 45.Meşə təsərrüfatının idarə edilməsində ictimaiyyətin və QHT-lərin rolu
- 46.Milli Proqramın əsas məqsəd və vəzifələri
- 47.Milli Proqramın həyata keçirilməsi üçün tədbirlər planı
- 48.Milli Proqramda biomüxtəlifliyin qorunması və meşə ehtiyatlarından səmərəli istifadə istiqamətləri
- 49.Meşələrin davamlı idarə edilməsinin əsas prinsip və qaydaları
- 50.Meşələrin davamlı idarə edilməsinə aid beynəlxalq sazişlər.
- 51.Model meşələr, meşə landşaftlarının davamlı idarə edilməsində model meşələr təcrübəsi

“Meşə təsərrüfatının iqtisadiyyatı, təşkili və idarəedilməsi” fənninin sillabusu 050706- “Meşəçilik” ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə” kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.
(12 sentyabr 2025 ci il 01 sayılı protokol).

Kafedra müdiri v.i.e :

dos.G.Əliyeva

Fənn müəllimi:

b\müə. F.Axundov